

IA Cz 519/13

POSTANOWIENIE

Dnia 30 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący Sędzia SA Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w dniu 30 kwietnia 2013 r.

sprawy z powództwa: **M. J.**

przeciwko: **J. W.**

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego

od postanowienia Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 4 lutego 2013 r., sygn. akt I C 147/12

postanawia :

zmienić zaskarżone postanowienie w pkt 2 w ten sposób, że zwalnia pozwanego od kosztów sądowych częściowo, a mianowicie od opłaty od sprzeciwu od wyroku zaocznego ponad kwotę 12.000 zł, a w pozostałym zakresie zażalenie oddala.

SSA M. M.-T.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w pkt 2 oddalił wniosek pozwanego o zwolnienie od kosztów sądowych. W uzasadnieniu tej treści rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy stwierdził, wskazując jako podstawę prawną art. 102 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, że pozwany jest osobą bardzo zamożną, prowadzącą z dużym rozmachem interesy biznesowe, ma pakiety większościowe w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (...), K. N., D. i (...), jest właścicielem dużych nieruchomości. Uznał, że prowadzenie wobec pozwanego szeregu postępowań administracyjnych i egzekucyjnych – 56 postępowań z wniosku 12 wierzycieli nie może zostać uznane za decydujące przy przyznaniu zwolnienia od kosztów sądowych. Podkreślił, że w sprawie czynności, z którymi wiąże się roszczenie pozwu zostały dokonane w 2008 r. i 2010 r., przesądowe wezwanie zostało odebrane w listopadzie 2011 r. Stąd, w ocenie Sądu Okręgowego, pozwany nie był zaskoczony wytoczonym powództwem i mógł zorganizować środki na pokrycie opłaty sądowej od sprzeciwu w wysokości 22.000 zł.

Postanowienie Sądu Okręgowego zostało zaskarżone w całości zażaleniem pozwanego, który wniósł o jego zmianę i zwolnienie od kosztów sądowych w całości.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Na wstępie wskazać należy, iż zwolnienie od kosztów sądowych jest szczególnym przypadkiem pomocy państwa udzielanego osobom najuboższym, stanowiącym wyjątek od zasady ponoszenia przez strony kosztów sądowych w postępowaniu cywilnym.

Zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594) dla uzyskania zwolnienia strona musi złożyć oświadczenie o niemożności poniesienia kosztów bez uszczerbku dla koniecznego utrzymania siebie i rodziny – wraz z dokładnymi danymi odnośnie stanu rodzinnego, majątkowego i dochodów. Od sądu zależy uznanie tego oświadczenia za wystarczające. Dla rozstrzygnięcia o przyznaniu zwolnienia od ponoszenia kosztów sądowych decydujące znaczenie ma uzasadnienie wniosku, podlegające kontroli sądowej. Koszty sądowe nie mogą być postrzegane jako kategoria obciążająca jedynie najlepiej sytuowanych obywateli, stanowią bowiem dochód służący prawidłowemu funkcjonowaniu całego aparatu publicznego, zaś ich wysokość koreluje z treścią uprawnień, których sądowej ochrony domaga się strona.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, w rozpatrywanym przypadku, twierdzenia o stanie majątkowym i rodzinnym pozwanego zawarte w przedłożonym wniosku i oświadczeniu majątkowym uprawniają do zastosowania względem niego instytucji zwolnienia od kosztów sądowych w postaci częściowego zwolnienia od kosztów sądowych, to jest ponad kwotę 12.000 zł.

Stwierdzić należy, że pozwany jest właścicielem czterech nieruchomości, oraz większościowym udziałowcem w czterech spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością. Uzyskuje również comiesięczne wynagrodzenie w kwocie około 6.000 zł. Co do zasady nie może więc zostać zaliczony do kręgu osób najuboższych dla których przeznaczona jest instytucja zwolnienia od kosztów sądowych.

Z drugiej strony nie można abstrahować od jego obecnej sytuacji majątkowej. Wobec pozwanego prowadzone jest 56 postępowań egzekucyjnych, w których łączna kwota wierzytelności przekracza 8.800.000 zł. Wobec spółki (...) wydano postanowienie o ogłoszeniu upadłości, spółka (...) zgłosiła wniosek o upadłość, spółka (...) sp. z o.o. za 2011 i 2012 r. poniosła stratę. Natomiast spółka (...) sp. z o.o. ma zadłużenie wobec wierzycieli na kwotę ponad 20.000.000 zł i nie przynosi zysku. W tym stanie rzeczy uznać należy, że pozwany aktualnie znajduje się w ciężkiej sytuacji majątkowej i nie jest w stanie w całości wywiązać się z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych.

Należy jednak podzielić stanowisko Sądu pierwszej instancji, że od dłuższego czasu, co najmniej od listopada 2011 r. J. W. miał świadomość wysokiego prawdopodobieństwa wystąpienia przez powódkę z roszczeniem na drogę sądową. Miał więc znaczną ilość czasu na zabezpieczenie, chociaż w części środków koniecznych do uiszczenia należnych Skarbowi Państwa kosztów sądowych i to przy uwzględnieniu obecnych problemów finansowych.

Wyżej przedstawione względy przemawiają za częściowym zwolnieniem od kosztów sądowych w zakresie opłaty od sprzeciwu od wyroku zaocznego ponad kwotę 12.000 zł. W pozostałym zakresie, zażalenie jako pozbawione uzasadnionych podstaw należało oddalić.

Z uwagi na powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. oraz art. 385kpc w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. postanowił jak w sentencji.

SSA M. M.-T.